

EINDBESTEMMING

PASEN

Waar ben ik? Ik herken het hier niet... Of toch wel? Het is hier zo vreemd stil. En ik zie bloemen, en prachtige kaarsen. Ik hoorde net zingen en ik hoorde de woorden 'Christus is waarlijk op gestaan'. O, ik zie dat ik ben aangekomen op station Pasen. Ja, ze zeiden net dat we moest uitstappen. Maar ik weet eigenlijk ook niet zo goed wat ik hier doe. Moet ik hier blijven? Is dit de eindbestemming? Of moet ik verder... maar waar dan heen? Maar ergens komt het me hier ook allemaal wel bekend voor. Vreemd en bekend!

*

Gemeente van Christus,

Weet u, ik denk dat de discipelen zich ook ongeveer zo moeten hebben gevoeld op de Paasmorgen. Vreemd, onwennig, zelf wat bang. Ja opgetogen, dat wel, en ook blij en opgelucht... maar toch niet helemaal gerust. Moet u zich voorstellen: 't is nog maar drie dagen geleden dat ze het allemaal hebben meegemaakt. Afgelopen vrijdag hebben ze gezien hoe Jezus is vermoord – hun Heer, hun Messias, dachten ze. Ze weten niet waarin ze het meest zijn teleurgesteld: in Hem of in zichzelf. Want ze hadden het bijna allemaal op een lopen gezet.

En dan de vreemde gebeurtenis op deze ochtend. Het is de *eerste dag van de week*. Het lege graf en de paniek: ze hebben het lichaam van Jezus gestolen! Wie zou zoiets durven doen? Maar dan gaat Maria van Magdala het graf in en ontmoet twee engelen. Ziet ze het goed, of is het een luchtspiegeling, is ze verblind door haar tranen? En dan draait ze zich om en ziet de tuinman. Denkt ze. En in zekere zin

heeft ze gelijk: daar staat Jezus, de mens van de nieuwe schepping in deze nieuwe hof van Eden – Jezus de tuin-mens, de nieuwe-schepping-mens. Maar ze herkent hem als hij haar naam noemt: ‘Maria!’!

Dan wordt Maria op weg gestuurd met een *onmogelijke* boodschap: ‘Ik heb de Heer gezien’. Hoe moet je zo’n boodschap nu aanhoren? Mensen wisten destijds net zo goed als nu dat dat niet kan: doden zijn dood en staan niet weer op. Maar, aan de andere kant, ze hadden ook zelf het lege graf gezien. Ik kan me zo voorstellen dat ze zich geen raad meer wisten. *Wat* moesten ze geloven, *wie* moesten ze geloven? En ook: wat zouden ze moeten hopen? Ze hadden de woede van de Joden en de joodse leiders gezien en gevoeld. Hoe zouden zij het opvatten als ze hoorden dat Jezus’ lichaam weg was. Om nog maar te zwijgen van het idee dat ze zouden horen wat Maria had verteld – stel dat dat *waar* was!

Ze waren bang en hadden zich opgesloten. De ramen dicht, de deur stevig in het slot. Ze hadden zich verschanst tegen wat komen ging, verstopt voor alles en iedereen. Dat kennen we wel, hè? Wie bang is bouwt muren om zich heen, kruipt diep weg onder de dekens. Telefoon eruit, gordijnen dicht. Niemand komt er in, niemand hoeft je te zien. Dat is nu nog hetzelfde als toen.

Ja, hier zit de herkenning in het Paasevangelie. Ook als kerk herkennen we deze angst. ‘Laten we ons toch maar niet te dik maken, niet teveel praatjes hebben. Gewoon de deuren dicht, wij hebben het hier binnen goed’. Maar intussen zijn we ook een beetje bang voor die grote boze wereld buiten onze kerkdeuren. De vragen die daar leven, het onbegrip, het verwijt soms ook. Gewoon buiten houden. En als die vragen dichtbij komen en het worden onze *eigen* vragen, stoppen we gewoon onze oren dicht, of gaan – net als bange kinderen - er luid overheen zingen. We bouwen muren van stellingen om ons heen – we sluiten ons op in de Kathedraal-van-Zeker-Weten. We verschansen ons in dogma’s...

Zo herkenbaar is de bijbel. Nog maar nauwelijks is een graf geopend of er gaan alweer deuren dicht. Bizar maar waar! Wij, mensen, zijn bang voor het onbekende – wij net zo goed als de 11 overgebleven leerlingen.

En dan komt Jezus binnenwandelen, op de avond van de eerste dag. Dwars door de gesloten deuren en de dikke muren heen. Dat kan helemaal niet – toen net zo min als nu. Je gaat aan je eigen waarneming twijfelen. Maar die kans krijgen de leerlingen niet eens, want Jezus neemt meteen het woord. *‘Ik wens jullie vrede’*, zegt hij. En dan toont hij hen de wonden van het kruis. Voordat ze ook maar ergens aan kunnen twijfelen staan ze oog in oog met die vreemde bekende en bekende vreemde: Jezus. Is hij het? Is hij het niet? Kennen wij hem?

De vraag of het werkelijk Jezus is, komt niet meer over hun lippen – er is maar een conclusie: de wereld waarin zij geloven bestaat niet meer... de oude wetten gelden niet meer, de schepping is veranderd! De dikke muren van hun boven-kamer, de massieve pilaren van onze Kathedraal-van-Zeker-Weten zijn misschien toch zo massief niet als we dachten. Jezus loopt er zomaar doorheen. Onze angst schrikt hem niet af, onze bolwerken lijken voor hem niet te bestaan.

Het herinnert ons aan het begin van dit Evangelie – weet u nog, we lazen het met Kerst. Johannes noemt zijn boek *‘In den beginne’*, het is een boek van schepping, van wording, van herschepping. *‘In den beginne was het Woord...’* – de geschiedenis van Jezus is een scheppingsverhaal! En hier, bij het Paasfeest zien we waarom.

Heet gebeurt volgens Johannes allemaal *‘op de eerste dag van de week’* – de dag van de schepping van hemel en aarde. En met dit verhaal zijn we aan de avond gekomen van die eerste dag. Net als in het verhaal van Adam en Eva hebben zich mensen verstoep. Toen omdat ze beseften dat ze naakt waren, omdat ze de grenzen van het paradijs hadden ontdekt: de boom van goed en kwaad. En hier, in het verhaal van de avond van de eerste paasdag, zijn mensen bang omdat ze de grenzen van de oude schepping hebben ontdekt, de grens van leven en dood. Ze hebben zich verstoep, bang voor de Joden, bang voor het onbekende.

En zoals God de tuin binnenwandelt, de tuin waarin ze zich verstoep hadden, en de mens opzoekt – *‘Adam, waar ben je?’*, zo loopt Jezus hier de kamer binnen, de kamer waarin ze zich verstoep hadden. Dat is waarom het ons allemaal zo bekend voorkomt – we zijn hier eerder geweest! Dit is onze wereld!

Maar hoe anders is het dit keer. Nu geen veroordeling, nu geen woorden over vijandschap tussen de slang en het zaad van de vrouw, maar de woorden ‘*Vrede*’ – de oude vijandschap is overwonnen! Nu geen vloek over het werk – ‘*dorens en distels*’ -, maar zegen: ‘*als je iemand zijn zonden vergeeft dan zijn ze vergeven*’. Jezus blaast als de schepper van nieuwe schepping de nieuwe levensadem over de leerlingen, in de leerlingen. Nieuwe schepping, nieuwe mensen, nieuw leven.

Er is ook een grote overeenkomst tussen de beide verhalen: in beide gevallen worden mensen weggestuurd. Adam en Eva worden uit het paradijs gejaagd, ze moesten de wereld in, de aarde bewerken, met zweet en tranen – het paradijs werd een droom, een mythe. De leerlingen worden de kamer uitgestuurd: ‘*Zoals de vader mij gezonden heeft, zo zend ik ook jullie*’. Weg uit de bolwerken van hun angst, weg uit de Kathedraal-van-Zeker-Weten, de wereld in.

En wat in Jezus is voltrokken – het radicale begin van Nieuwe schepping –, dat moeten zij uitdragen, uitdelen, implementeren in een oude wereld. Hoe? Door te *vergeven*! Want die volmacht krijgen ze mee: wie jij de zonden vergeeft, die zijn ze vergeven. En wie dan tegenwerpt: ‘maar dat kan God toch alleen?’, die krijgt te horen: jazerker, dat kan God alleen... door mensen in te zetten!

*

Nou, prachtig hoor. Leuk ook, die link met het paradijsverhaal. Klopt allemaal vast wel. Mooie verbanden, mooie preek. Goed verhaal. Maar ik vraag me af of het waar is. Ik wil het eerst zelf wel eens zien! Wat zie je daar nou van, van die nieuwe schepping?

Zijn het onze vragen? Of zijn het de vragen van Tomas?

Precies één week later, weer op de eerste dag van de week, is hij erbij: Tomas. En het wonder herhaalt zich! Nota bene. Nog voor de bewijzen geleverd zijn, ligt Tomas al op zijn knieën, omdat hij het ziet, omdat hij gelooft.

Maar wát heeft hij gezien? Wát gelooft hij? Zou het kunnen zijn dat het precies hetzelfde is wat de leerlingen een week eerder zagen: *vergeving*! Geen woord over

het verraad, de verloochening, de verlating, de angst waarin ze zich verstopt hadden, geen woord daarover! – maar: ‘*Vrede zij jullie!*’ En hier, bij Tomas, geen woord over zijn ongeloof en cynisme, maar liefde, aanvaarding, acceptatie. Dàt is wat ze zagen. Daar viel het wonder van Jezus’ komst door gesloten deuren bij in het niet.

Nieuwe schepping wordt in de oude wereld zichtbaar door *vergeving*. Door nieuwe kansen. Door het stoppen van de keten van oorzaak en gevolg, het drama van Domino Day. Vergeving, liefde, vrede. Wie dat uitdeelt maakt het mogelijk dat het ook in 2008 Pasen wordt. Ook nu, op de *eerste dag van de week* – scheppingsdag, dag van Nieuwe schepping.

*

*Nu weet ik waar ik ben. Het is de oude wereld, we zijn terug bij het begin. En toch is alles anders. De oude wereld wordt nieuw, ik zie het! Nee, Pasen in geen eindstation. We gaan verder. Ik ga verder. U gaat verder! Wij gaan met God! Op het spoor van de vergeving.
Adieu!*